Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 77 FRIDAY, APRIL 24, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 24-го КВІТНЯ 1998 р. Ч. 77 РІК CV

Л. Кучма призначив нового голову СБУ

Київ (УНІАР). — 22-го квітня Президент Леонід Кучма своїм указом призначив головою Служби Безпеки України Леоніда Деркача, який раніше був головою Митної Служби України.

Л. Деркач працював на Південмаші, коли директором цього заводу в Дніпропетровському був Л. Кучма. Попереднього голову СБУ Володимира Радченка іншим указом призначено першим заступником секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Того ж дня Л. Кучма звільнив лідера Народно-Демократичної Партії Анатолія Матвієнка з посту голови Вінницької обласної державної адміністрації у зв'язку з обранням його народним депутатом.

Паралізовано працю радіостанції „Кієвскіє Вєдомостєй"

Київ (УНІАР). — 20-го квітня офіцери пожежної охорони Києва опечатали приміщення радіостанції газети „Кієвскіє Вєдомості".

„Ми оцінюємо це, як черговий виклик свободі слова", — заявив на пресконференції 21-го квітня президент „Кієвскіх Вєдомостей" Дмитро Чекалкін. За його словами, це пов'язано з висвітленням у програмах радіо діяльності Громадського комітету з захисту підприємця Михайла Бродського, а також Громадського комітету з розслідування зловживань під час реконструкції палацу культури „Україна". Як відомо, кадидата на депутата Верховної Ради М. Бродськогоув'язнено перед виборами і звільнено після того, як він став депутатом.

Д. Чекалкін зазначив, що в результаті дій пожежників практично зірвано трансляції всіх інформаційних програм радіо, не виконано зобов'язання перед партнерами, зірвано заздалегідь оголошені програми, які редакція готувала разом зі Світовою організацією міграції, зупинено ретрансляцію програм Бі-Бі-Сі.

Д. Чекалкін повідомив, що розмова з начальником Управління пожежної охорони Києва ніяких результатів не принесла. „В нас нема жодних перспектив щодо розв'язання цієї ситуації", — зауважив він.

Фонд "Відродження" бореться з бюрократизмом

Київ (УНІАР) — Міжнародний фонд "Відродження", на думку нового директора фонду Євгена Бистрицького, набирає ознаки забюрократизованости. Про це він заявив на зустрічі з журналістами. За словами Є. Бистрицького, саме з цієї причини фонд спростив процедуру подання і розгляду проєктів, а також почав розробляти новий механізм вирішення питань з відбору проєктів для надання ґрентів. "Процедура розподілу грошей має бути такою, щоб громадськість сама розподіляла громадські гроші, які надав для неї Джордж Сорос", — вважає Є. Бистрицький.

У 1998 році для здійснення проєктів з побудови "відкритого суспільства" виділено 15 млн. дол. Але це ще не всі перетворення, які відбуваються в фонді. Фонд обрав чотири пріоритетних напрями (освіта, культура, громадянське суспільство, видавнича діяльність). Сьогодні керівництво фонду пішукує кандидатів на пости представників фонду в цих галузях. Як повідомив Є. Бистрицький, вже майже вирішено питання з керівником відділу культури: визначено три кандидатури на цей пост і незабаром один з них стане керівником департаменту. Головним критерієм при відборі кандидатів є його авторитетність у відповідній галузі і розуміння нинішнього суспільства.

Фонд "Відродження" цього року розпочинає свою програму, спрямовану на розбудову суспільства. Виконання цієї програми розпочнеться з конференції "за круглим столом" на тему "Куди йде Україна?" Передбачається участь у конференції представників партій, що пройшли в парлямент, представників партій Польщі, Болгарії, Румунії, а також представників Уряду.

Український вчений описує стан здоров'я в Україні

Москва. — Бюлетень Центру громадської інформації з питань атомової енергетики при Науково-дослідному інституті міністерства атомової промисловости Росії оприлюднив статтю професора Інституту екологічної гігієни і токсикології при Міністерстві Охорони Здоров'я України, дійсного члена Нюйоркської академії наук Є. Антипенка, який, базуючись на своїх власних дослідженнях і працях багатьох інших вчених, приходить до несподіваних висновків з приводу спричинених, як дотепер вважалося, чорнобильською катастрофою захворювань.

Порівнюючи стан здоров'я громадян України і людей в інших країнах Европи, вчений бере за основу найбільш узагальнений показник здоров'я — величину, яка характеризує очікувану тривалість життя при народженні. Очікувана тривалість життя при народженні в країнах Европи до 2000 року повинна зрости принаймні до 75 літ. Україна за очікуваною тривалістю життя в 1991 році займала 34-те місце в Европі. Різниця в очікуваній тривалості життя між країнами з найвищим рівнем здоров'я і Україною в 1994 році досягнула 10 років.

У зв'язку з цим проф. Антипенко ставить питання: чи можна пояснити низький український показник впливом іонізуючої радіяції у висліді катастрофи в Чорнобилі? Відповідь на це запитання є негативною: не можна. До цього самого висновку прийшли понад 200 закордонних експертів з 25 країн і семи міжнародних організацій. На їхню думку, радіяційний чинник не є головною причиною збільшення кількости ракових захворювань в Україні, зокрема рака щитовидної залози, хворіб кровоносної системи, емфіземи легенів, астми. Причиною зменшення тривалости людського життя в Україні є хронічне недоїдання, а на другому і третьому місці — дуже низький рівень гігієни та медичної допомоги, а також прискорене соціяльними чинниками старіння. Далі йдуть алькоголізм, несприятлива екологічна ситуація, шкідливі умови праці, куріння і гіподинамія. „Саме вони, а не радіяція Чорнобиля, спричинюють сьогоднішній кризовикй стан здоров'я населення України",— вважає проф. Антипенко.

Виробництво зросло, а платень не видають

Київ. — Віцепрем'єр з питань соціяльної політики Микола Білоблоцький сказав, що в Україні збільшився випуск промислової продукції, але це ніяк не позначилося на зменшенні заборгованости у платнях, повідомила 22-го квітня УНІАР.

Виступаючи на нараді, присвяченій виконанню указу Президента про основні напрями соціяльної політики на 1997-2000 роки, він повідомив, що обсяг виробництва збільшився на підприємствах 14-ох областей. Приріст в першому кварталі цього року становив 1.6 відс., тоді як за відповідний період минулого року спостерігався 6-ти відсотковий спад виробництва.

Однак, за його словами, процес зростання виробництва не вплинув на фінансове становище більшости підприємств. Зростає заборгованість у платнях. На сьогодні вона становить 2.775 блн. гривень, найбільше — у сфері освіти (390 млн.) та у сфері охорони здоров'я (202 млн.). Нині немає жодної области, де платня сплачувалася б вчасно. Найбільше виплату пенсій заборгували працівникам сільського господарства. На нараді наголошувалося, що за однакових умов в шести регіонах пенсії сплачують вчасно, тоді як, наприклад, в Херсонській області її затримують вже шість місяців.

М. Білоблоцький повідомив, що 21-го квітня Уряд ухвалив постанову про невідкладні заходи щодо погашення заборгованости у платнях. Згідно з постановою, ряд міністерств та відомств впродовж квітня мають підготувати проєкти документів, які стосуються посилення податкової та платіжної дисципліни і підвищення відповідальности боржників. Центральні органи влади також мають до кінця місяця зменшити видатки на оплату праці в бюджетних установах, військових формуваннях, органах внутрішніх справ на 10 відсотків у порівнянні з фактичними видатками 1997 року. Фонд Державного Майна має впродовж квітня визначити перелік високоліквідних підприємств та підготувати пакети акцій для продажу на суму не менше 500 млн. гривень.

Віцепрем'єр звернув увагу на те, що нагородження державних службовців буде поставлено у залежність від надходжень до бюджету.

Боротьба за становище прем'єр-міністра Росії триває

Москва. — Позакулуарна боротьба за становище прем'єр-міністра Росії, котра розпочалася відразу після несподіваного розв'язання уряду президентом Борисом Єльцином тому кілька тижнів, останніми днями ведеться зовсім відкрито.

Найбільше контроверсійним — це номінація президентом Б. Єльцином молодого Сєргея Кірієнка на це становище, кандидатуру котрого комуністами опанована російська Дума вже двічі відкинула, закидаючи йому брак досвіду. Одначе як тепер виглядає, не брак досвіду чи політична ідеологія, ані навіть твердження деяких спостерігачів, що він з походження по батькові українець а по матері жид є головною проблемою номінації С. Кірієнка, а звичайна внутрішня боротьба за контролю економічної політики.

У вівторок, 21-го квітня, московська „Незавісімая Ґазета", власником котрої є Боріс Березовський, найбагатший і найбільш впливовий з російських промислових магнатів, на своїх сторінках зовсім відкрито запропонувала, що коли президент Б. Єльцин відмовиться від плянів своїх реформ, то ним пропонований кандидат на становище прем'єр-міністра отримає підтримку. Тут справа в тому, що молоді ентузіясти ринкових реформ хочуть увести більш справедливі умови приватизації колишнього державного майна, що зовсім не до вподоби Б. Березовському та йому подібним, новим промисловим маґнатам Росії. З цього приводу він став головним рушієм опозиції проти згаданої номінації, гуртуючи біля себе теперішніх російських магнатів і навіть таких політиків як колишній прем'єр-міністер Віктор Черномирдін.

Б. Єльцин попередив, що коли Дума за третім разом не схвалить кандидатури С. Кірієнка, то він, маючи на це конституційне право, розв'яже теперішню Думу та проголосить нові вибори. Більшість аналітиків уважає, що вкінці кандидатура С. Кірієнка таки буде схвалена, однак у всіх залишається питання, за яку ціну та за які поступки.

М. Олбрайт зустрінеться з Я. Арафатом і Б. Нетанягу

Єрусалим. — Меделин Олбрайт, секретар Державного департаменту ЗСА, в понеділок, 4-го травня, відбуде окремі зустрічі в Лондоні з ізраїльським прем'єр-міністром Беньяміном Нетанягу та палестинським провідником Ясіром Арафатом, щоб відновити зупинені переговори замирення на Близькому Сході.

Про це у понеділок, 20-го квітня, після розмов з ізраїльським прем'єр-міністром і головою Палестинської самоуправи, повідомив британський прем'єр-міністер Тоні Блейр, який тепер перебуває з офіційними відвідинами на Близькому Сході.

Джеймс Рубін, речник Державного департаменту, підтвердив повідомлення британського прем'єр-міністра, заявляючи, що згадана зустріч рішатиме про те, чи американська пропозиція дальшого виходу ізраїльських військ з території західного берега ріки Йордан та інші пов'язані з тим спірні питання „зможуть стати базою оновлення" та довести до переговорів постійного замирення.

Американські офіційні чинники завважують, що хоча прямих розмов між Б. Нетанягу та Я. Арафатом не передбачено, то все ж таки це може статися. Однак успіх цих розмов М. Олбрайт з обидвома державними мужами у великій мірі залежатиме від успіху Денниса Росса, спеціяльного американського посередника для справ Близького Сходу, котрий вже в кінці цього тижня прибуде на Близький Схід зі заступником секретаря Державного департаменту Мартіном Індиком для підготови до тих зустрічей в Лондоні.

Справа дальшого відтягнення ізраїльських військ з околиць західнього берега ріки Йордан є найважливішою точкою запланованих розмов, однак на пропозицію ЗСА про відтягнення додаткових 13.1 відсотка війська, Ізраїль не погодився, заявляючи, що це загрожує безпеці країни. Я. Арафат зазначив, що палестинці „в принципі" прийняли пропозицію ЗСА та чекають на її, офіційне проголошення.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СКАСОВАНО РІШЕННЯ СУДУ

СЕВАСТОПІЛЬ.— Верховний Суд України скерував до судової колеґії з цивільних справ скаргу посадника Севастополя В. Семенова на відомого підприємця С. Кондратєвського та ЗАТ "Вечірній Севастопіль" про захист чести, гідности та відшкодування моральної шкоди. В гзеті "Вечірній Севастопіль" 13-го липня 1997 року було надруковано статтю С. Кондратєвського "Добре бути мером", в якій В.Семенова звинувачено в отриманні великих хабарів валютою від комерційних структур. Ленінський районний суд Севастополя визнав, що автор статті ганьбить честь, гідність та ділову репутацію В. Семенова і зобов'язав Кондратєвського та газету "Вечірній Севастопіль" надрукувати спростування Верховний Суд України виявив цілий ряд порушень, допущених судом під час розгляду зазначеної справи. Отож рішення суду визнано недійсним, а справу передано на повторний розгляд.

КОЗАЧАТА ЗБИРАЮТЬСЯ В ПОХІД

КИЇВ. — Від 30-го квітня до 4-го травня спілка дитячих та юнацьких організацій Києва проводитиме традиційний збір-похід "Козацькими шляхами" під гаслом "Молодь — за здоровий спосіб життя!". Похід відбудеться біля села Виграїв на березі річки Рось в Корсунь-Шевченківському Районі Черкаської області. Очікується участь понад 2,000 дітей з Києва та деяких областей України. Похід організується за сприянням Міністерства Сім'ї та Молоді, Київської міської державної адміністрації, інших установ при підтримці соціяльної служби для молоді. Збір проводиться з метою залучення дітей, підлітків та молоді до активних та цікавих форм проведення відпочинку, надання їм можливости випробувати себе в різноманітних життєвих ситуаціях.

ЗРОСТАЄ ЦІНА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

КИЇВ. — З першого травня тарифи на споживання електроенергії підвищаться на 20 відсотків. Про це повідомив на пресовій конференції голова Національної комісії з питань регулювання електроенергетики Зіновій Буцьо. За його словами це робиться з метою вирішення питання погашення заборгованости за відпущену і спожиту електроенергію. З. Буцьо повідомив, що надходження грошей від споживачів електроенергії на банківські рахунки енергопідприємств у першому кварталі поточного року становить 16 відс. від товарового випуску. Він також зауважив, що для погашення заборгованости цю цифру необхідно підняти до 30 відс. Проте, як зазначив З. Буцьо: "Підняття тарифів не погіршить стану енергетики, але і не покращить його".

ТЕПЛОХІД "ГЕНЕРАЛ ВАТУТІН"

КИЇВ. — Розпочався десятиденний спеціяльний рейс теплоходу "Генерал Ватутін", у якому беруть участь народні депутати України, підприємці, науковці, письменники та журналісти. Рейс здійснюється у рамках підготови та проведення всеукраїнської акції "Передаймо нащадкам наш скарб — рідну мову". Акцію проводиться за розпорядженням Президента України та відповідної постанови Кабінету Міністрів України. Організаторами спецрейсу є: Міністерство Інформації, Державний комітет медичної промисловости, Міністерство Охорони Здоров'я при сприянні Асоціяції виставок "Медвін". Теплохід відвідає Черкаську, Дніпропетровську, Запорізьку, Херсонську, Миколаївську області. Програмою спецрейсу передбачено проведення науково-практичних конференцій, виставок продукції українського виробництва, фармацевтичних препаратів, популяризація українського підприємництва, пресконференції, презентація творчого конкурсу газет тощо.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ВР ВИЇХАЛА ДО ФРАНЦІЇ

КИЇВ. — Четверо з 12-ох членів постійної делеґації Верховної Ради України у Парляментарній асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) виїхали до Франції для участи у сесії ПАРЕ, яка відкрилася 20-го квітня у Страсбурзі. Голові делеґації Борисові Олійникові та членам делеґації, можливо, доведеться вислухати чимало неприємних зауважень на адресу України. Це стосується не лише ситуації зі смертною карою, а й незбалансованих уповноважень місцевої, представницької та виконавчої влад. Такі висновки містяться у доповіді, підготованій Конґресом місцевих та реґіональних влад. Загалом же квітнева сесія ПАРЕ розгляне останні події в Косово та ситуацію в колишній Югославії, відносини між Радою Европи та Европейським Союзом, питання реформування ООН. Відбудеться чергова тура дообрання суддів до Европейського суду правлюдини, в тому числі й від України.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 21-ГО КВІТНЯ, кількістю значно менші повстанські загони Червоних хмерів відкинули наступ урядових військ з підніжжя для них стратегічної гори у північній Камбоджі. Ця перемога вказує, що не зважаючи на смерть минулого тижня їхнього колишнього провідника Поль Пота та внутрішні непорозуміння, Червоні хмери не думають здавати своїх позицій. Фронтові командири камбоджійської армії та військові старшини Таїлянду позвітували, що повстанці відсунули принаймні на одну милю урядові війська впродовж двох днів завзятих боїв. Територія в околиці Аньлонг Венгу— оборонної твердині Червоних хмерів, вже кілька разів за останній місяць переходила з рук до рук, зокрема коли кілька сотень повстанських бійців збунтувалися проти нового провідника Та Мока і перейшли на сторону уряду.

В АМЕРИЦІ

ЗАОХОЧЕНІ ВІДПУЩЕННЯМ НА ВОЛЮ Ванг Дана, відомого китайського дисидента, ЗСА пропонують відтягнути деякі ними на Китай накладені санкції, після відомої розправи китайського правління з прихильниками демократизації на площі Тіянанмень 1989 року. Однак це станеться тільки тоді, коли Китай погодиться на додаткові уступки у ділянці людських прав, торгівлі та експорту небезпечних технологій ще перед запланованими відвідинами та вершинною зустріччю президента Білла Клинтона в кінці червня у Пекіні. З цього приводу до Китаю в середу, 22-го квітня, виїхала Шарлін Баршефскі, торговельний представник ЗСА, а в неділю, 26-го квітня, туди ж поїде Меделин Олбрайт, секретар Державного департаменту. Завданням цих обидвох державних особистостей буде переконати китайський уряд піти на згадані уступки.

„Я маю особливе щастя від Бога!"

Парсиппані, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли ви говорите з Лесею Грабовою і вона, як завжди, усміхнена сидить перед вами, відразу стає зрозумілим, що її ствердження має повне оправдання і що вона справді має особливе щастя зустрічати людей та життєві ситуації, які допомагають їй у співочій кар'єрі.

Л. Грабова і Б. Волянська в редакції „Свободи".

Розуміється, в першу чергу у неї Божий дар, прегарний голос — кольоратурне сопрано, який говорить, а радше у тому випадку „співає" за себе. Цей голос промощує їй дорогу у чужий музичний світ, але як розповідає нам в часі відвідин в редакції, вона має ангела, який її напевно стереже. А може це більше ангелів? Бо коли розповідає скільки осіб допомагає їй в співочій кар'єрі, то здається вона оточена добрими духами. Один з таких справжніх „ангелів" відвідує разом із Лесею нашу редакцію, в особі Богданни Волянської, яку

(Закінчення на стор. 4)

ПЕРШИЙ ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР НА „ТРИЗУБІВЦІ"

Філядельфія. — У суботу і неділю, 2–3-го травня, на оселі УСО „Тризуб" в Горшамі, Па., відбудеться перший український тенісовий турнір сезону. У справі зголошень слід звертатись до Юрія Савчака, 724 Forrest Ave., Rydel, Pa. 19046; tel.: (215) 576–7989.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.co

День Космонавтики, або як таємне стало явним

Тридцять шість років тому у квітні світ довідався про полет у космос першої людини — совєтського астронавта Юрія Гагаріна. А через шість років уже сумна вістка знову облетіла світ: 27-го березня 1968 року Ю.Гагарін загинув.

Трагедія сталася не в космосі, а при випробуванні реактивного літака МІГ-15. Офіційні повідомлення були короткими: літак нібито потрапив у "повітряну яму". Неофіційно поширилася чутка, що Гагарін був дуже п'яний і йому не дозволяли летіти, а він, мовляв, такий свавільний: полетів і згубив себе та свого напарника Володимира Сєрьогіна.

І ось через тридцять років після його загибелі стало відомо, що п'яним Ю.Гагарін не був і загинув він зовсім не випадково.

Засекречені матеріяли розслідування катастрофи у 29 томах, як і залишки літака, що були надійно сховані з написом "Хранить вєчно", нарешті стали доступними. Є і свідки, які запевняють, що літака фактично збили в повітрі. Це стверджували не лише селяни, але й космонавт Алєксєй Лєонов, який випадково був недалеко від місця катастрофи. Лєонов ретельно описав бачене і передав слідчій комісії.

Яке ж було його здивування, коли через багато років йому довелося знову перечитати свої свідчення. Вони виявилися підробленими. Підроблено і його підпис.

Журналістичне розслідування, проведене через тридцять років, виявило багато дивних речей і в матеріялах слідства. Рослідування привело їх до офіцера КГБ Веніяміна Русяєва, який був постійним охоронцем Гагаріна після його повернення з космосу. Офіцер сказав небагато, але запевняє, що дивні події почали творитися навколо Ю. Гагаріна ще за рік до його загибелі. Його перестали випускати за кордон. З його автомобілем тричі траплялися незрозумілі і дуже серйозні випадки.

А почалося все з того, що Ю.Гагаріна призначили дублером Володимира Комарова, що мав вилетіти в космос на цілком новому кораблі "Союз-1" у квітні 1967 року. За словами Русяєва, Комаров знав, що не повернеться з космосу. Плачучи, він прощався з усіма космонавтами, але не відмовився від польоту тільки тому, що тоді б полетів Гагарін. А він не хотів, щоб загинув перший космонавт, улюбленець народу і всього світу.

Що корабель не готовий до польоту довідалися космонавти. Ю. Гагарін організував листа, зібрав понад 10 підписів найбільших фахівців Космічного центру, впливових осіб, які знали про технічні недоліки корабля, щоб відправити його в Кремль і зупинити політ.

Але сталося інакше. Всі, хто підписав листа, або знав про нього, невдовзі загадково повмирали на місці, або у якихось вигаданих відрядженнях, куди їх несподівано послали. Інші помітили в своїх помешканнях і телефонах "жучки" для підслуховування. Комаров, як відомо, 23-го квітня 1967 року у космос таки полетів і через 24 години загинув, перетворившись на попіл.

Ю. Гагарін вирішив будь-що пробитися до Брежнєва й довідатися чи читав той листа і все ж послав Комарова на певну смерть. "Якщо так, то я знаю, як вчинити", — сказав він пошепки на сходах свого будинку офіцерові КГБ, який його охороняв.

До Брежнєва Гагарін потрапив під час якогось офіційного банкету. Яка між ними відбулася розмова — невідомо. Але з тих пір навколо Гагаріна явно почало щось творитися. Невдовзі він загинув і до цього якось причетний фаворит Брежнєва, космонавт Береговий, який дуже заздрив і ненавидів Гагаріна.

У короткій статті н еможливо всього не розповісти. Але й сказаного досить, щоб зрозуміти якою ціною московські імперіялісти "доганяли і переганяли" Америку. Ні життя космонавтів, ні життя наукових і технічних фахівців для них нічого не важило.

У квітні Росія щороку відзначає День Космонавтики, замовчуючи на державному рівні скільки космонавтів стали жертвами безоглядної комуністичної політики.

Ярослав Гайвас

ПІСЛЯ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Довгі місяці перед березневими виборами до парляменту України були виповнені непевністю і зростаючим напруженням. Передвиборчі акції різних груп і партій спершу були мляві, а опісля розвинулися в гарячкові дії, ведені здебільшого без пляну, але все з більшою пристрастю.

Всі хотіли виграти...

В такій ситуації партії і поодинокі кандидати не мали змоги послідовно викладати перед виборцями свої пляни, що їх переводитимуть у життя, якщо будуть обрані до Верховної Ради. А кожен хотів виграти, хотів відтягнути виборців від своїх конкурентів. Тому не дивно, що так багато часу присвячувалося у виборчій кампанії збиранню дійсних і надуманих компромітів проти конкурентів. На жаль, матеріялів не бракувало. І суспільство здебільшого вірило в них, бо перевірити не було змоги, а не раз і охоти. На сором, треба признатися, що частина кандидатів, — тих, що вже були членами Верховної Ради, і тих, що щойно вперше вступили в гру, була більше чи менше замотана в різні протизаконні факти для придбання майна. А Верховна Рада ані не видала законів проти такого поступування, ані не створила норм для його поборювання. Це кидає велику моральну і політичну пляму на попередній парлямент. І якщо новий парлямент зразу не полагодить позитивно тієї проблеми, то піде дорогою свого попередника. А до цього суспільство, ані тим більше новообране керівництво не сміють допустити.

Мабуть, найбільшим лихом суспільного життя в Україні була фактична толерація державних чинників, зокрема Верховної Ради, у відношенні до злочинців, що довело до численних надужить в публічному і приватному житті, до зловживання владою і крадежей державного майна. „Корупція" стала найпопулярнішим словом у житті. Багаторазові обіцянки різних державних осіб, що вони розпочнуть послідовну боротьбу з корупцією, зловживаннями, недбальством, залишилися нездійсненні. Дійшло до того, що в світі українська держава дістала ім'я рекордиста у корупції, злодійстві, зловживаннях, безправстях.

Сьогодні насамперед треба нормалізувати відносини між людьми і державою, треба ввести норми виразного і твердого права і не ховатися під вимоги лібералізму в оцінках і карах за злочин. Час на аналізи того, що сталося перед виборами і в часі виборів, ще не настав. 12-го травня відбудеться перша ділова презентація нового складу Верховної Ради. Вже тоді покажеться обличчя й характер нового парляменту. При тій нагоді виборці краще приглянуться, кого вони обрали. Бо моральна відповідальність падає і на них.

У світових парляментах позбавлення парляментариста недоторканости, за кримінальні вчинки, справа проста. У попередній Верховній Раді майже неможливо було позбавити парляментариста цього привілею, навіть коли судово-слідчі органи мали докази його вини. І ця проблема мусить бути позитивно розв'язаною. При цьому не слід забувати, що кожен член Верховної Ради відповідає перед своїми виборцями, перед народом! Народ у потребі мусить знайти шлях до притягнення такого парляментариста до відповіді — публічними виступами, масовими протестами, що завжди є до диспозиції народу.

У якій мірі парлямент буде новим?

В новій Верховній Раді чимало нових облич. Треба думати, що більшість з них — добрі громадяни й патріоти, які хочуть працювати для народного добра. Але може бути й інакше. У виборчій компанії була не раз мова про те, що до Верховної Ради намагається втиснутися деяке число таких, що мають намір використати цю позицію для своєї особистої вигоди. Можуть виявитися ще й інші люди, які діятимуть на шкоду незалежної України. Отже, треба уважати, щоб не спалахнули групові ворожнечі, які силою факту унеможливлять працю парляменту.

Провідні українські національні діячі мусять бути направду на висоті, тим більше, що до Верховної Ради не ввійшли такі авторитети, як Левко Лук'яненко, брати Горині, Степан Хмара, Ярослав Кендзьор. Взагалі факт, що вони перепали, підкреслює невдачу національно-демократичного крила, яка заскакує своєю величиною. Багато дечого у виборчій акції того крила мусило не дописувати. Але тепер треба думати, що Народний Рух України повинен бути в центрі наших сил і зусиль, як найсильніша ланка.

Комуністи не хочуть добрих змін

На одну річ треба звернути окрему увагу. Декілька днів тому в київському державному радіо у звіті про вибори та їхні наслідки репортер запропонував, щоб національні демократи перейменувалися на національних патріотів і тим уможливили комуністам називати себе демократами. Це аж ніяк недопустиме. Насамперед, вони не стали демократами. Подруге назва „національ-демократи" повнотою окреслює суть і характер тих наших груп і партій, що так себе називають. Потретє, слово „патріот" змістом і характером зовсім не покривається з „демократом". Демократом може бути тільки демократ, а патріотом повинен бути і соціяліст, і монархіст, і націоналіст, і клерикал.

Добре було б подумати над тим, щоб з усіх, або з більшости українських політичних одиниць і груп у Верховній Раді створити один бльок, або українську національно-демократичну фракцію. Це виразно вказувало б на зміст і спрямування групи. Малі кількачленні фракції не роблять потрібного враження.

Комуністи у березневих виборах вийшли добре. З іншими лівими групами вони створять чималу силу і, звичайно ж, спробують повною мірою використати її у Верховній Раді. Вони є проти всяких змін, обстоюють повернення до нелюдської російсько-совєтської системи. Вони нічим не подібні до комуністів у світі. Наприклад, Китайська компартія декілька тижнів тому відбула свій конґрес, на якому усе і затвердила монопартійну комуністичну владу, але водночас у своїй програмі дальшої діяльности вирішила приспішити економічні реформи, які і так вже у великій мірі змінили характер країни. А що українські комуністи? „Давай назад!" Куди це завело б Україну? Навкруги України в декількох країнах приходили комуністи тимчасово до влади і послідовно провадили національну політику. А комуністи в Україні? В Росії мультибільйонери мають децидуючий вплив на державу і уряд, а українські комуністи біжать за нею, не зважаючи на це. Затуркані, відсталі, моляться чужим богам, що їх народи вже скинули в себе. Не силою своїх заперечених життям ідей перемагають у виборах, а слабістю і помилками національних сил і їхніх лідерів. Але такий стан не триває довго.

І ще одне: чотириста чи п'ятсот позик від Америки не виведуть України з біди. Їх треба домагатися більше, але становище в Україні зможе змінити тільки український народ спільними зусиллями. Чужі мільйони не зроблять цього. При цьому не забуваймо, що в ЗСА діють паралельно різні надпотужні сили: державна влада і приватний капітал. Їх політика неоднакова. Держава хоче й плянує одно, приватний капітал шукає в першу чергу зисків. Рішуче й безоглядно. І не раз це друге бере верх. Вже появляються в ЗСА книжки серйозних авторів, які аналізують конкуренцію тих капіталів і державної влади, і дуже часто ті верші домінують зі своїми плянами і вимогами. Як далеко це піде — невідомо.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Павло Лопата,
Торонто

Виставка художниць з Харкова у КУМФ

Про слово батік та його значення, чи радше пояснення, ви не знайдете в словниках української мови. Ви про нього не знайдете ані в словниках, ані в енциклопедіях.

Проте в словниках англійської мови зі словом про батік зустрічаємося дуже часто. Наприклад, в „Енциклопедії британіки" про слово батік та його пояснення є дев'ять колонок тексту на майже шістьох сторінках. З цього матеріялу довідуємось, що це мистецтво існує вже біля 1200 років і що початки його були в Єгипті та Китаю, а більш поширене воно було в Індонезії, Індії, а найбільше поширене на островах Яви, Суматри, Борнео, Целєбесу та деінде.

Отож, якщо це слово існує зі вживанням його в українській мові, то воно ввійшло на початку цього століття як чужоземне слово.

Довгі роки Україна відчувала брак відомостей про розвиток батіку, як новаторської форми й авангардної течії. Таким чином відповідна інформація напевно дала б імпульс для кращого розвитку цього специфічного мистецтва.

Мистецтво гобелену, тканини, волокна та батіку і його властивості та техніку ставлять перед собою сучасні мистці. Отож, пізні мистецькі напрямки в Україні торкнулись і термінології батіку. Професійний рівень неповторних, позначених індивідуальною манерою батікових творів, появився в Україні у сумнозвісні 60-ті роки. Наприкінці вже 50-их років з'явилися текстильні розписані панно як самостійний вид мистецтва. Серед українських майстрів у цій галузі працювали: дружина доктора Юрія Липи Галина Липа-Захарясевич (1910-68) у Львові, Лимаренко та Жоголь у Києві та Кудіш у Дніпропетровському. Найкращою представницею мистецтва батіку, є на цей саме час, Наталія Паук, яка у 1965 році закінчила Львівське училище декоративно-ужиткового мистецтва ім. Івана Труша. На початку 60-их років у Харкові стало відоме ім'я і прізвище ще молодого тоді мистця Григорія Кореня, який самотужки розпочав оволодівати секрет воскового малярства на тканині. Та на початку 70-их років ставлення до розпису на тканині зовсім „заморозилося". Мистецтво батіку уважалось націоналістичним — отже — ворожим. Бажання творити національний стиль, якого прояви були вже під час так званого „розстріляного відродження" у 20-их і 30-их роках, тепер засуджувалось. Батікове мистецтво було категорично виключене з поля зору. Кінцем 80-их років український батік починає відроджуватись. Про це свідчать високоякісні твори молодих мисткинь з Харкова.

Найпростіше пояснення батіку, яке включає воскову техніку, можна порівняти з писанням писанок. Українська писанка — досконалий цього прикладу. Коли основний рисунок воском по шовку закінчений, тоді матерію або полотно, занурюється до найясніної фарби. Опісля покривається воском другу частину взору, котра має залишитися світлою фарбою. І так прогресивно, кожний темніший колір одержується покриваючи теплим або і гарячим воском ясніші кольорові площини. Отже мистець, працюючи технікою батіку, переходить від найяснішої до найтемнішої фази. Цей складний процес вказує на вмілість і майстерність кожного художника окремо-індивідуально. Остання фаза — усунення воску через гаряче пресування поміж абсорбуючими паперами та полотнами.

Перед нами висять такі чарівні твори, як чарівні ці жінки між нами, що їх створили, безсумнівно, власними руками. Для прикладу варто згадати такі твори мисткині Людмили Булижкіної, як: „Палітра осені", „Настрій", „Орхідеї" та „Історія кохання" а інші, як наприклад: „Легенди моря", „Соняшники" та „Азалії" відзначаються різноманітністю поєднання окремих елементів, переважно рослинних. Вони ж насичені соковитими кольорами, які пов'язані між собою вдалою гармонією. В них бачимо творче передумання народних зразків і тому ці твори такі ліричні, як ліричні й ці люди, що живуть в Україні. Л. Булижкіна своїм мистецтвом нас переконує, що можна знайти і в таких роботах не лишень ком-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Марія Балтарович

Наша подорож по Україні

IV

„Просвіта" на Закарпатті

Мені дуже хотілося щось зробити для „Просвіти" на Закарпатті. Я вже декілька років висилаю книжки, переважно наших авторів із діяспори. Моя ціль була ознайомити наших людей з історією, з правдою, якої вони майже не знали. Будучи в Україні, передала багато книг про Закарпаття по університетах. Наприклад, до Луцького університету (історичний факультет) — книги д-ра Вікентія Шандора „Закарпаття — правний нарис" і І том спогадів „Карпатська Україна"; проф. Петра Стерча „Карпато-Українська Держава" (біля 20 книг); Юліяна Химинця „Тернистий шлях до України"; Михайла Бажанського „Моя Карпатська Україна" (20 книжок наклеєних).

Багато з цих книжок пішло до шкіл, бібліотек, редакцій. Тепер працюю над висилкою книжки Степана Феденка: „Розлука" — спогади з Другої світової війни.

Я повідкривала по селах бібліотечки для дітей, подарувала журнали для дітей („Бджілка"), а для дорослих — чудовий журнал „Краянка". Очевидно, не пропустила Ужгороду. Побувала у нашого письменника Івана Чендея. Також запізнали професійних великих ентузіястів-патріотів, редакторів, голову Союзу Українок ім. Олени Теліги, проф. Ганну Божук і багато інших.

Львів

Остаточна наша поїздка закінчилася Львовом. Тут моя ціль була оглянути й перевірити клініки, лікарні, яким діяспора помагає науково й матеріяльно — дітройтська громада й Америка взагалі. Це є перше місце, де люди приносили допомогу лікарням. Сюди багато прийшло помочі з діяспори. Там є спеціялізована лікарня для дітей, яку вповні обладнали ентузіясти-патріоти д-р Матківський і його дружина Надя. У цій лікарні я була попереднього разу і тому не буду зупинятися над нею, бо це із преси багато відомо.

Дітройт зайнявся обласною лікарнею, яка є гігантом у Львові, має 1200 ліжок, усі спеціяльності тут запевнені. Дітройт найбільше помагає хірургам. Д-р Валентин Аверчук, прекрасний хірург, був у Дітройті на стажуванні декілька разів. Він незвичайно вдячний, що йому доставляє матеріяли д-р Леся Балтарович, як також д-р Зірка Калинич вложила багато праці, часу і посвяти. Вона часто їздить із американськими лікарями до Львова і помагає з мовою.

Багато фондів сюди пішло із нашого дітройтського „села". Виглядає, як у Америці. Коли я їм сказала цей комплімент, вони голосно заперечили: „Ні, ні, нам ще далеко до вас!" Всі лікарі й медсестри нам знайомі, більшість із них переходили через гостинні доми родини Балтаровичів — Марії й Романа, Марічки й Олега, а найбільше д-ра Лесі Балтарович і Віктора Крайнца. Д-р Леся тут непомітно, як невидимка, багато внесла свого медичного знання і матеріяльного добра. Ми й Львові чули по радіо таке: „Нам діяспора з Америки багато допомагає, але не раз, видно, необізнана, які в нас потреби. Тому висилають речі, яких ми не можемо вживати, і не маємо навіть місця, куди їх викинути. А ось Дітройт добре знає, що ми потребуємо. Від них приємно розпаковувати пачку. Все переглянуте, підписане і, головне, все потрібне. Лікарі чудово співпрацюють між собою".

Приватизація тут іде повілі. Але я переглянула клініку ультразвуку, під кермою д-ра Юрія Іванова, який вишколився в університеті Томаса Джефферсона в Філядельфії тоді, коли було 8 лікарів там протягом трьох місяців, під дирекцією д-ра Б. Гольдберга, і під клінічним оформленням д-ра Оксани Балтарович. Тож на її прохання я побачила це приміщення. Клініка працює на півприватних засадах, у співпраці із науковим інститутом. Д-р Іванів зробив клініку на зразок клініки університету Т. Джефферсона. Очевидно, мали багато опозицій, мовляв, ідె у приватне. Але його всі потребують, і колеги хоч-не-хоч мусять толерувати. Приймає пацієнтів з інституту і приватних. Ось так приватні підприємства відриваються від державних установ.

Також була я в д-ра Угрина, дентиста. Він каже, що має 40-членний персонал. Покищо живе надією виплити на поверхню.

Ми оглянули чудову стару частину Львова, але зупинятись над цим не буду, бо майже всі знають Львів. Одначе, не можу не згадати нашу участь у відзначенні 90-річчя з дня народження св.п. генерала Чупринки. Члени управи міста, области відбирали дефіляду перед пам'ятником Т. Шевченка, а потім у залі Львівської опери ми почули прекрасні патріотичні промови, співи і деклямації. Моя душа раділа, що це все стається на вільній землі, за яку генерал Чупринка віддав своє життя. Все це зробило на нас колосальне враження: рідна мова, патріотизм, свої театри, забави. Людей повнісінько на вулицях і на площі, де у повній своїй величі стоїть Т. Шевченко. Люди повбирані у чудові вишивані сорочки. Це ж велике свято!

На базарах повно різьби, мистецьких виконаної, безліч різних вишивок, хоч необов'язково з доброго матеріялу.

Трускавець

У Трускавці д-р Борис Кривко, головний лікар обласної лікарні, показав нам санаторію. Лікують тут мінеральними водами, які характеризуються різними складниками. Величезні довгі будинки, повно кранів, з яких витікають води, придатні для лікування різних хворіб. Звичайно, все позначено, розписано, як і яку воду і на що її вживати. Дуже цікаво. Я справді гордилася тим багатством.

Як довідались ми, ці води відкрив фармацевт-хемік ще на початку XIX століття. Назва цієї цілющої води — „Нафтуся", бо пахне сірководнем, а присмак має нафти. Багато тут лікувальних приміщень довкола джерел. І кожне джерело має свою назву: „Маруся", „Настуся", „Христя", „Гануся" і т. д. На прикарпатських горах є приблизно 30 санаторій, до яких тепер приїжджають з цілої Европи хворі на внутрішні хвороби: печінку, жовчеві каміння, панкреас, мочеві проводи, нирки, легені.

Радіонуклідів з чорнобильської радіяції тут не знайшли. Є всі електричні прилади, купальні, масажі, добре обладнана діягностична лябораторія і т.д. У парку при санаторії є гарний греко-католицький храм, а поблизу — будинок, де відпочивають президенти. Цей парк майже 5 кілометрів довгий, з боків чудові будинки для пацієнтів, далі мальовничі листяні дерева, в'ється вгору доріжка, перевивана потічками та поєднана маленькими містками. Ця доріжка веде до чарівної лісової краси. Це ж наше! В дійсності, ми не є бідні! Наш Господь обдарував нас мальовничою природою, її багатствами, якими ми повинні гордитися.

Д-р Б. Кривко і його брат показали нам усі довколишні міста, як Дрогобич, Борислав, де ще рафінерія працює у спілці з канадською фірмою. Тому вони мають подостатком оливи на всі райони.

Д-р Борис Кривко, д-р В. Аверчук супроводили нас до літака. Так закінчилася наша незвичайно корисна подорож.

Історичний музей українсько-американської спадщини

Із пресових репортажів про організоване громадське життя в ЗСА довідуємося, що майже в кожній більшій громаді українців в Америці є музей, а навіть більше, як один. Це явище наскрізь позитивне і вказує на те, що українська спільнота бажає виявити і утривалити свою активну присутність у країні поселення пам'ятниками культури свого походження. Всі ці музеї, звичайно, є показом культурних надбань з ділянки етнографії, мистецької народної творчости різних реґіонів України, образотворчого мистецтва, скульптури, архітектури, а в деяких музеях можна знайти первісні друкарські видання релігійних книг, навіть історичні пам'ятки давніх часів. Всі ті музеї корисні для нас самих, старшого і молодшого поколінь, а також для неукраїнців, бо вони запізнаються з тисячолітніми культурними досягненнями українського народу.

Музей це великий учитель. Продовж короткого часу кожний турист, а головно молоде покоління учнів публічних шкіл, середніх шкіл і студентів коледжів пізнають хто це українці і що вони створили для себе та спільного проґресу людства в часі своєї довгої історії.

Великим здобутком українців в Америці буде збудування великого Українського Музею в Ню Йорку, який теж, головним чином, виявлятиме етнографічні і мистецькі культурні надбання нашого народу продовж тисячолітнього шляху його історії.

Музей, про який іде мова у цій статті, є дуже потрібним доповненням до всіх вже існуючих музеїв.

Темою цього щойно народжуючогося музею є історія американців українського походження, яка почалася 130 років тому з приїздом наших перших імігрантів до ЗСА.

Ми вже маємо написані джерельні публікації про українців в Америці, але наочного вияву, тобто зібраного документального матеріялу в одному центральному історичному музеї про нас немає. В такому музею турист, дослідник, чи американець іншої етнічної групи в короткому часі пізнає історію американських українців від самого початку аж по сьогоднішній час і довідається що ми дали Америці, який наш вклад у розвиток цієї могутньої держави і чим ми можемо гордитися перед всіми етнічними групами. Виявивши перед самими собою і перед неукраїнцями нашу участь і вклад в розбудову американської держави, ми з вдоволенням дивитимемось на нашу світлу частину українсько-американської етнічної групи між всіми іншими етнічними групами, що творять мозаїку американського народу.

Складаються пригожі обставини і трапляється сприятлива нагода, щоби історичний музей українсько-американської спадщини став дійсністю із ненадто великими труднощами для всієї громади.

Управа Східньоевропейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського в Філядельфії рішила продати елегантну будівлю-палац вікторіянського стилю за 250,000 дол., щоби в цей спосіб придбати фонди на публікацію, готових до друку, наукових праць з історії України.

У цій будівлі можна би примістити музей українсько-американської спадщини.

Вона в доброму стані і можна почати укладати експонати і архіви історичної вартости для нашої етнічної українсько-американської групи та розгорнути працю історичного музею.

У цьому музеї повинні знайти своє місце кожна галузь нашого громадського і духового життя. У ньому знайдуть своє місце перші українські іміґранти до ЗСА, їхня праця в шахтах вугілля і сталеварнях, про перших священиків, ієрархів церков, громадських організаторів, братських союзів, про культурне життя, організацію кооперативів, хорове мистецтво, організація українсько-американських ветеранів, молодечих організацій, професійних і бизнесових товариств. Імена кожного американця українського походження, який брав замітну участь в організованому житті української етнічної групи, або сприяв розбудові і зміцненню ЗСА в економіці, індустрії, банківництві, наукових дослідах, культурі, війську, політиці і т. п. мусить мати належне місце у такому музею, бо вони співтворили частину історії Америки.

У цьому історичному музею повинен на видному місці бути покладений портрет винахідника гелікоптерів Сікорського і копія його першого моделю, також портрет наукового дорадника президента Айзенгавера, українця, проф. Кістяковського — науковця Гарвардського університету і співтворця першої атомової бомби. Імена видатних науковців, архітектів, винахідників в ділянці хемії, металюрґії, комп'ютерів, фармакології, медицини і, не забуваючи, знаменитий, відомий цілому світові винахід для летунства В. Джуса.

У цьому центральному музею в Філядельфії, який мав би співпрацювати з усіми льокальними українськими музеями в ЗСА, повинні бути зібрані всі ориґінальні історичні експонати, або бодай копії ориґіналів, як також архіви організацій і поодиноких, видатних особистостей українських американців, щоби ми пізнали скільки наша етнічна група причинилась до розвитку, могутности і слави цієї країни волі і демократії.

Туристи з інших країн, приїжджаючи до Філядельфії відвідати історичне місто, в якому народилась наймогутніша сьогодні країна світу, знайдуть і наш музей спадщини і в ньому довідаються хто це українсько-американська етнічна група і який спадок вона дала у розвиток американської держави. А дала багато. І ми самі подивлятимемо наші досягнення, щойно тоді коли цей музей зорганізуємо і його розбудуємо.

Метою ініціяторів музею українсько-американської спадщини є притягнути до ділової співпраці молодше покоління наших професіоналістів і підприємців. Саме для них творять цей музей ініціятори, щоби у цьому музею ожило наше минуле, щоби вони і їхні діти могли бути горді за діло дідів і прадідів і щоби самі гордилися своїм українським походженням.

Ініціятори музею українсько-американської спадщини цілево наголошують історичний характер музею, а не етнографічний і мистецький. Отже даний музей не буде конкурувати з іншого типу музеями.

Ініціятивна група просить всіх громадян ставати будівничими історичного музею нашої спадщини. Жертвуючи 1,000 дол. громадянин стане повноправним членом корпорації цього музею на все життя. Допоміжні члени платять 25 і більше дол. річно і стануть повноправними членами корпорації коли виплатять 1,000 дол.

Старших заохочуємо творити музей для молодших, а молодих запрошуємо ставати до розбудови цього доброго і без сумніву конче потрібного для майбутнього нашої громади в ЗСА і діяспори починy.

Особи, родини або організації які вкладуть 10,000 дол. будуть відзначені в ґалерії фундаторів. Ті що вкладуть 5,000 дол. будуть відзначені в ґалерії співфундаторів.

Просимо виписувати чеки на: Ukrainian American Heritage Museum, Inc. і пересилати на слідуючі адреси: Ukrainian Self-Reliance Federal Credit Union, 1729 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111-3802; Account Number 50015-60; First Security Federal Saving Bank, 7918 Bustleton Ave., Philadelphia, PA 19152; Account Number — 3659-1.

За інформаціями слід телефонувати до д-ра Степана Вороха на число (973) 762-3100, після 9-ої вечора (973) 731-1050.

Д-р С. Ворох

ТЕРРІ НІКОЛС, ЯКОГО ЛАВА присяжних визнала співвинним у загибелі 168 осіб і знищенні державного будинку 1995 року в Оклагома Сиіті, відкинув пропоновану йому державою можливість зменшення кари, в заміну за додаткові інформації у згаданій трагічній катастрофі. У понеділок, 20-го квітня, Т. Ніколс повідомив Федеральний окружний суд, що його конституцією забезпечене право мовчати буде порушене, коли він прийме цю державну пропозицію, бо його коментарі можуть допомогти прокураторам Оклагоми, котрі домагаються смертної кари для нього. Минулого місяця федеральний суддя Ричард Меч сказав Т. Ніколсові, що він буде покараний доживоттям, хібащо він допоможе розв'язати деякі досі невирішені питання.

У ЖЕНЕВІ, НА КОНФЕРЕНЦІЇ Організації Об'єднаних Націй в справах людських прав, відкинено намагання ЗСА зробити публічний докір Кубі за її нехтування цих прав. Ця програ ЗСА наявно вказує на те, що багато европейських і латино-американських країн уважають ізолювання Куби впродовж такого довгого часу неправильним і несправедливим. Базою такого мислення згаданих держав є їхні переконання, що Куба робить значні зусилля в напрямку виконання міжнародних вимог щодо людських прав. Спонзорована Америкою та відкинена резолюція закликала Кубу „поширювати та охороняти людські права і підставові свободи", а крім того вимагала звільнення багатьох ув'язнених за політичну активність. Проти тієї пропозиції голосувало 19 країн, включно з Китаєм і Росією, а 16 держав, включаючи ЗСА, Британію, Францію та Німеччину голосувало за. Інших 18, у більшості латино-американських країн, стрималися зовсім від голосування.

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

позицію, а й зовсім нове і несподіване рішення у цій техніці батіку та все таки збудоване на реалістичному зображенні. В її творах контраст темних і світлих плям, майже графічного рисунку, робить їх більш динамічними, напруженими та ніжними кольоровою ґамою. На відміну від повище згаданих творів, два інші твори із серії „Метаморфози" вирізнюються. Вони більш філософічні змістом, експресивні своїми лініями та незвичні ефектами витриманого фарбування.

В іншому трактуванні бачимо дальші праці батіку мисткині Наталії Гонтарової. Більша частина з них мерехтить вузликовим фарбуванням або пом'яттям шовкової матерії. Варто зосередити увагу на її іконографічні роботи. Всі вони творять окремі серії, створені на підставі зразків старовинних ікон. Серед кращих її творів можна назвати більшого формату „Благовіщення" та менших розмірів різні види „Богоматері з дитятком", янголів і архангелів, що свідчать про відродження духовної культури та релігійности в Україні. З цього логічно випливає, що ця тематика має в собі магічні та цілющі властивості; це немов криниця-джерело з водою, які ніколи не висихають. У цих високопрофесійних творах підкреслено не так важливий сюжет, а радше візантійський символ і для їхнього розуміння вимагається не так візуальне сприйняття, а радше концентрація душевних сил. Художниця Н. Гонтарова займається й іншими темами. Її цікавить українська пісня, традиція, обряд, а також травинний і пташинний світи. На цій виставці запримітимо „Козака Мамая", „Вертеп", сови, стрибунця, півня та індика, папугу та котиків і всі вони виконані технікою накладання гарячого або холодного бджолинного воску.

Ця виставка — спроба показати вам твори з контексту сучасного мистецтва суто української школи, в якій Харківський Художньо-Промисловий Інститут, який закінчили оці дві мисткині, займає почесне місце в Україні. На цій виставці високохудожні твори батіку яскраво вказують, що молоді мистці стоять на порозі народження національного стилю.

З дум над сьогоднішньою Україною

За яку Україну ми боролись?
За яку Україну ми вмирали?
Яку Україну ми для себе
Та дітей наших збудували?
Про наших президентів годі
Щось зразкового сказати...
Чи була це воля народу
Їх нам у провід обирати?
Чи справді це вільна Україна?
Адже взяли в неї недруги владу —
Грабують її, проґресуючи в північ,
А вірні народові — позаду.
Коли буде так далі, як було досі,
Що нам Україну чужинець руйнує,
Тоді що за користь із тієї волі,
Яка рідної матері не пошанує!
Час нам усім з безділлям кінчати,
В міцну об'єднатись сім'ю єдину,
Щоб збудувати народною волею
Вільну, правдиву, святу Україну!

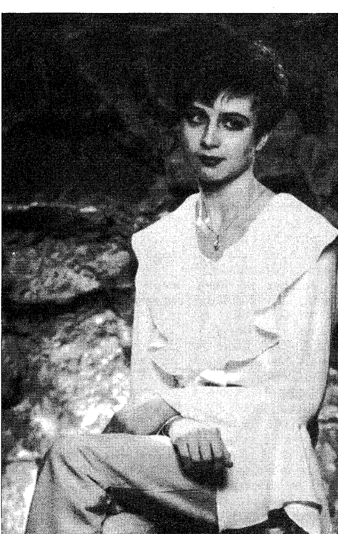
Микола Горішний
Линдгирст, Н. Дж.

Дорогі українці

З сподіваннями і надією звертається до вас Наталя Білянська з Тернополя. Я інвалід з дитинства — ДЦП (дитячий церебральний параліч).

Люди всієї землі, хто може допоможіть, допоможіть не на словах, а ділом, вкрай необхідна ваша людська реальна допомога, потрібні чималі фонди на операцію у Німеччині. Благаю вас не дайте згаснути промінчику життя-надії, проявіть хоч крихту милосердя. Допоможіть, я так благаю й сподіваюсь, що є ще люди щирі серцем та добрі душею.

На небі зірка так яскраво світить,
То доля моя та життя велика мрія
Душа болить, душа благає
Не дайте згаснути промінчику останьої надії.

Наталя Білянська

Наперед завдячую усім: за вияв людськости, гуманности та милосердя. Щире людське спасибі за те, що ви є на світі. Нехай Господь вас оберігає, в усьому завжди помагає.

Моя адреса: Україна: 282022, м. Тернопіль, вул. Довженка б. 1, кв. 73.

Receiver's correspondent – BIC CITIBANK N.A., New York
399 Park Avenue, NY 10043

Account with inst. – BIC acc 36083522 USD
Ukreximbank, Ternopil, Ukraine

Beneficiary customer 12620700661329

Details of payment Наталія Білянська

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, відійшов від нас у вічність на 91-му році життя, наш дорогий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО, пластун сеніор, член 18-го кур. УПС „Чота Крилатих".

бл. п.
МИХАЙЛО БІЛОУС

Ми щиро вдячні о. П. Пащакові, пароxові і вікарієві церкви св. Юра в Ню Йорку за відправлення Служби Божої та похоронних обрядів та за прощальні слова. Також наша щира подяка о. Л. Лавренюкові за відправу Парастасу і Панахиди, маестрові Андрієві Добрянському за спів під час Служби Божої і похоронних обрядів.

Наша щира подяка маестрові В. Гречинському і всім хористам „Думки", які, хоч були дуже перешкоджені, але все ж таки не жаліли труду і прийшли, щоб своїм гарним співом облегшити нам наш важкий смуток.

Щиро дякуємо пл. сен. Володимирові Корназі Л.Ч., що прощав покійного від Нюйоркської Станиці на Вічну Ватру.

Щиро дякуємо Б. Крамарчукові ЧОК за прощальні слова від куреня Чота Крилатих, а також за поміщення клепсидри за покійного у „Свободі". Наша щира подяка ред. Миколі Галіву за його гарні слова, що стелилися немов вінок з барвінку.

Ми вдячні Марії Шепарович за скоре полагодження появи клепсидри у „Свободі". Також наша щира подяка Оксані Лопатинській, яка взяла на себе обов'язок переведення збірки на Пласт і Український Музей.

Дякуємо Марії Вижницькій за гарний вінок з червоної калини, який привезла Софія Вовк з далекого Гантеру. Дякую Мусі Підгородецькій, що постійно піддержувала мене на дусі, а теж Любі Раковській. Вкінці моя найщиріша і сердечна подяка моїм дітям і внукам, що постійно були зі мною і піддержували мене на дусі в часі тяжкого смутку і горя.

Наша щира подяка родині, приятелям і знайомим за телефонічні і письменні співчуття і всім тим, що зложили свої щирі датки на Пласт і Музей.

Дякуємо всім людям доброї волі, які прийшли попрощати покійного на Вічний Спочинок.

Нехай Всевишній винагородить усіх щедрими ласками.

Також щира подяка похоронному завденню Петра Яреми в Ню Йорку.

НА СЛУЖБИ БОЖІ ЗЛОЖИЛИ:
Евген і Евгенія Івашків, Ярослав і Надія Пастушенки, Наталія Чума, Стефанія Іванчук, Ярослав і Люба Федуни, Евфрозина і Дарія Покінські, Оля Гаєцька, Стефан і Анна Секрети, Микола і Люба Галіви, Марія Шепарович, Ірина Дорожинська, Стефан і Володимир Сливоцькі, Анна Думка, Іван і Стефанія Сєранти, Борис Кекіш, Юрій Шепарович, Люба Яремчук, Михайло і Ірена Д'Алесіо, Ярослав і Стефанія Дусанівські, Тереса Королюк, Марія Підгородецька, Володимира Гірняк.

НА ПЛАСТ ЗЛОЖИЛИ:

	500	дол.	Орест і Лідія Білоуси
	200	дол.	Наталія Білоус
по	50	дол.	Ірина Дорожинська, Анна Думка, Ярослав Оберишин, Ярослав і Люба Федуни;
	30	дол.	Володимир Корнага;
по	25	дол.	Віра Березовська, Юрій і Христя Ференцевичі, Ольга Гаєцька, Богдан і Лідія Крамарчуки, Марія Підгородецька, Софія Ховзун, Олександра Юзенів;
	20	дол.	Ніна Самокіш.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

	1,000	дол.	Орест і Лідія Білоуси;
	500	дол.	Наталія Білоус;
	150	дол.	Іван і Уляна Сосі;
по	100	дол.	д-р Роман і Анна Алиськевичі, Борис Ґалаган, Роман Гавриляк і Марія Тершаковець, д-р Трувор і д-р Христина Кузьмовичі, Василь і Оксана Леви, Юрій Савицький, д-р Андрій і Татіяна Тершаківці, д-р Остап і Віра Тершаківці;
по	50	дол.	Стефанія Бабій, Нестор і Марта Базарки, Звенислава Брикович, Анна Думка, Евген і Теодозія Федаки, Люба Фірчук, Богдан і Лідія Гайдучки, Володимир і Наталія Клапіщаки, Константин і Оксана Клюфаси, Евгенія Кебало, Володимир і Марія Кульчицькі, Василь і Зеновія Никифоруки, Олександер і Лідія Пясецькі, Юрій і Олександра Раковські, Марія Савицька, Юрій і Марія Штогрини, Марія Шуст, 113-ий Відділ СУА, Олег і Віра Звадюки, Дарія Байко, Любомир і Лариса Зєлики, Ярослав і Марія Томоруґи, Богдан і Лідія Казевичі, Мирослава Вишивана, Ксеня Кузьмич;
	40	дол.	д-р М. В. і Ірена Зєлики;
	30	дол.	Аполонія Книш;
по	25	дол.	Андрій і Марта Бачинські, Влодко і Анна Гальми, Річард і Марта Леґецкіс, Сем і Ольга Літепло, Ірена Мороз, Fr. Volodymyr & Nadia Pisio, Вілліям і Марія Стек, Василь і Марія Тершаківці, Sir Harry Polche, Ярослав і Галина Оберишини, Володимир і Олімпія Роговські, Олег і Оксана Лопатинські;
по	20	дол.	Ірена Качмарська, Надія Савчук, LuAnn Martin, 64-ий Відділ СУА, Ярослав Стасюк, Христина Навроцька, Люба Раковська, Софія Салдан;
по	15	дол.	Евгенія Чума, Люба Прокоп;
по	10	дол.	Люба Артимишин, Дарія Костів, Галина Ціґаш;
	5	дол.	Уляна Старосольська.

Щиро вдячна.
Дружина НАТАЛІЯ з родиною

ПОДЯКА

Оцим шляхом складаю щиросердечну подяку за теплу, довгу опіку над моєю хворою Хресною мамою і тетою

СЛ. П.

ІВАННОЮ
ШЕПАРОВИЧ-ДЖУС

опікунові хворих о. дияконові із Апостоляту Пасторальної Опіки Хворих Юрієві Малаховському.

ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ

Чап-Чалап для українських дітей намалював писанку

„За горою Баю-Бай,
Де вже, діти, світу край,
Над рікою Хлюпу-Хляп
Жив маленький
Чап-Чалап".

Це звернення до дітей, а більшість з Вас разом зі своїми дітьми читали ці рядки і напевне пам'ятаєте їх, бо маестро Едвард Козак створив Чап-Чалапа уже в Америці на еміґрації. А тепер, уже після смерти знаменитого ЕКа, Видавнича Фундація „Українська Книжка" відкриває дорогу Чап-Чалапові до України, щоб і українські діти могли запізнатися з ним і заприятелювати. Це приятелювання буде, без сумніву, на ціле життя. Бо хто не любить веселого приятеля?..

Уже дехто з людей, хто довідався з газет про майбутню подорож Чап-Чалапа до України, прислав свої пожертви на цю ціль. 150 дол. — Стефанія Тимків з Міллерсвил, Мд.; 100 дол. — Люба Шеремета з Чикаґо, Ілл.; 50 дол. — Іван Зінченко з Бранзвик, Огайо, Марія Робак з Ірвінґтону, Н. Дж., Сильвестер Костик з Ню Йорку; 30 дол. — Ярослав і Тамара Сидоряк з Ню Йорку; 25 дол. — д-р Федір Трусевич з Дентон, Текс., Ірена Клівак з Ветерсфілд, Конн., Мирослава Савчак з Джерзі Сити, Н. Дж.; 20 дол. — Дарія Будна з Воррен, Н. Дж., Дмитро Бицик з Канади, Ярослав Чир і Надя Серна з Валсенбурґ, Ко.; 15 дол. — Андрій Рочий, Сиракюзи, Н. Й. Попередньо вже були подані імена перших жертводавців.

І ось що пишуть люди, які прислали пожертви. „Остаю з пошаною до Вас і бажаю Вам успіху, щоб зібрали фонди і видали книжки для дітей в Україні, цього бажає наша будучність нашого народу... Андрій Рочий".

„З метою сприяння у виданні збірки віршів і малюнків під назвою „Чап-Чалап" для дітей в Україні висилаємо чека... Щиро Вам вдячні за надзвичайно важливу справу. Впевнені, що не тільки українська дітвора, але й дорослі громадяни України, перегортаючи сторінки цієї книжки, з вдячністю будуть відзиватися на Вашу подвижницьку роботу. З повагою Ярослав Чир і Надя Серна". Це — новоприбулі з України, які знають ціну книжки на рідних землях.

А тепер усі подивіться, чи не варто старатися, щоб видати Чап-Чалапа для дітей в Україні. Тільки один віршик і малюнок.

Каже Чап-Чалап:
„Корнійку,
Глянь, малюю я лінійку.
Ще й пташок зроблю
я п'ять,
Що вгорі собі летять.
А для тебе, Теодоре,
Тут я намалюю гори,
Щоб потішити Маринку,
Рівно виведу драбинку.
Мишка-Кришка
ось маленька,
Намалюю їй серденька.
При зірках, мій
милий Яцю,
Маю я нелегку працю.
Ось іде малий Микола.
Я зроблю для нього кола.
Намалюю три кривульки.
А тоді, малий паничу,
Трохи я тичок натичу.
Між тичками,
любий Тольку,
Посаджу дрібну
фасольку.
Ти вернувся ще, Корнійку,
Повторю ще раз лінійку".
Більше не сказав
ні слова,
Бо вже писанка готова.

Чи хтось краще розкаже діточкам, як малювати писанку? Чап-Чалап прислужиться українській дитині в кожну хвилину. Тож не шкодуйте пожертвувати на „Писанку" для Чап-Чалапа, а майте це за обов'язкову і поважну справу, яка додає Вам респекту, бо ці гроші підуть на оплату друку книжки „Пригоди Чап-Чалапа" в Україні. Українські діти будуть вдячні Вам за таких прекрасний дарунок.

Пожертви просимо надсилати: Publication Fundation, "Ukrainian Book", 18 Briarwood Rd., Fl. Base, Jersey City, NJ 07305, або Sev. Acc. #19296-00 Self-Reliance [NY] Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, NY 10003.

Любов Часто,
Президент Видавничої Фундації „Українська Книжка"

Хід збірки фондів на Свято-Михайлівський монастир

У відповідь на заклик Товариства св. Андрія в справі зібрання фондів на відбудову Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря та придбання дзвонів для нього, українська громада відгукнулася дуже щедро.

До сьогодні вже зібрано понад 50,000 дол. і пожертви далі надходять. З цієї суми представники Товариства вже передали в руки Патріярха Філарета 40,000 дол. Ця передача є стверджена відповідними посвідками з підписами Патріярха, ориґінали яких є в бюрі управи товариства. Патріярх Філарет, в свою чергу, повищу суму передав посадникові Києва О. Омельченкові на оплату вже завішених в дзвіниці Свято-Михайлівського монастиря дзвонів та на оплату інших видатків, пов'язаних з відбудовою монастиря.

У декого може виринути запит, чому Товариство св. Андрія передає фонди до Київського Патріярхату, замість передавати їх в руки столичної адміністрації, яка несе фінансову відповідальність за відбудову Свято-Михайлівського монастиря?

Відповідь на цей запит дав голова столичної державної адміністрації О. Омельченко ще в лютому 1997 року, коли заявив, що доля відбудованого храму залежатиме від фінансової участи Церкви в його реконструкції. У разі активного фінансування відбудови, Церква правно зможе сама визначити долю храму. Якщо ж увесь тягар ляже на плечі міського бюджету, тоді право вирішувати про долю храму лишається за виконавчою владою.

Товариство св. Андрія робить все можливе, щоб Київський Патріярхат активно брав участь у фінансуванні відбудови Свято-Михайлівського монастиря і зберіг його для Київської Церкви. На жаль, деякі особи та установи пересилають зібрані в ЗСА пожертви безпосередньо до київської адміністрації замість пересилати їх через Київський Патріярхат. Вони хоч і допомагають відбудувати зруйнований храм, одначе вони не сприяють тому, щоб цей храм був в руках Київської Церкви та на віки лишився храмом українського народу.

„Інформаційний Бюлетень Української Православної Церкви Київського Патріярхату", ч. 2 за лютий 1998 року, вмістив список всіх жертводавців, які зложили свої пожертви на Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир до 11-го лютого ц. р. Рівнож був опублікований лист Патріярха Філарета до голови Товариства св. Андрія, в якому Патріярх підтверджує, „що після передачі Собору Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря Українській Православній Церкві Київського Патріярхату, в дзвіниці цього собору буде установлена дошка (кам'яна або бронзова), на якій будуть викарбувані імена та прізвища тих жертводавців, які внесли тисячу або більше долярів на відбудову собору, дзвіниці та закупівлю дзвонів до неї".

Список тих жертводавців, які зложили свої пожертви після 11-го лютого, буде вміщений в одному з наступних чисел „Інформаційного Бюлетеня УПЦ КП". Також після Великодніх Свят список всіх жертводавців буде вміщений в українській пресі в ЗСА.

Збірку на фонд відбудови Свято-Михайлівського Золотоверхого собору Товариство св. Андрія продовжує. Бажаючих скласти звільнену від податків пожертву просимо надсилати на адресу: St. Andrew's Society, c/o Anna Wojtiuk, 162-4 East 23-rd Street, Paterson, N.J 07514, виставляючи чеки на St. Michael's Cathedral Fund.

Михайло Герець

Я маю...

(Закінчення зі стор. 1)

так добре знаємо з її музичної кар'єри диригента хору „Промінь" і музикознавця. Тим разом вона у ролі „імпресаріо" Лесі і доброго „ангела-хоронителя", що не лише дбає про участь Лесі в різних конкурсах і концертах, але також допомагає у вивченні англійської мови, а маючи виїмкове музичне знання, зокрема світу опери, передає це знання молодій і надійній співачці.

А Леся від початку своєї кар'єри, як сама стверджує, мала особливе щастя, яке не покидає її досі, підсуваючи приязні душі, що її постійно підтримують.

Вона після закінчення музичних студій у Львівській Консерваторії і перших виступів в опері та на конкурсах, в 1995 році виїхала до Канади, щоб взяти участь в міжнародному музичному конкурсі ім. Людкевича.

— І ви вже залишилися тут від того часу? — питаємо.

— Так, я виграла на конкурсі третю нагороду, але там зустрілася із нашою музичною групою „Горіяни", яка саме розпочинала своє турне по Північній Америці. Мене запросили їхати з ними і я так їздила, співаючи народний репертуар впродовж пів року.

— А як далі пішла ваша дорога?

— Я затрималася у друзів в Нюарку, що самі також зв'язані із музикою та співом і недавно прибулі з України. Там познайомилася із проф. Дарією Гординською-Каранович, яка, почувши мій спів, відразу рішила, що я маю здібності та що вона буде мені акомпаньювати, взяла мене до себе і у неї я живу досі та щаслива, бо багато від неї користаю, з її виїмкового музичного знання, а при тому нам обом добре жити разом і вона часто називає мене „прибраною дочкою".

— Ви справді маєте виїмкове щастя находити так прихильних вам осіб з музичного світу, які уможливлюють вам дальшу кар'єру тут, де існує на співочому ринку така конкуренція. Чи ви все ще студієте дальше спів?

— Так, я навчаюся у Томи Гринькова, який є справжнім знавцем опери і директором Українського Музичного Інституту, дома маю поміч такої рідкісної учительки, як проф. Каранович, а тепер у всьому допомагає мені Богданка. Моя спеціяльність — це ролі в операх Пуччіні, Доніцетті і Белліні, але також Верді і Моцарта.

Тут втручується у розмову Б. Волянська і передає багатющий друкований матеріял про О. Грабову, про її виступи, критики американської преси, а передусім дбайливо виготовлений список її професійної активности та студій. З нього бачимо, що наша молода і так чарівна співачка брала вже участь в десять різних конкурсах, які усі виграла, включно із престижевим Метрополітальної опери, мала ряд сольових виступів та концертів і провідні ролі в п'ятьох операх.

Читаю дуже прихильну рецензію про її виступ в опері Чайковського „Йолянта" в професійних журналах „Опера Нюз" і „Опера Воч" і, розуміється, в нашій українській пресі після її участи у різних концертах. Усі підкреслюють її прегарний голос, чутливість і теплоту у виконанні як оперових, так і народних пісень, яких репертуар у неї широкий.

— Здається немов ваші виступи та пропозиції не мають кінця, — завважую — чи у вас ще також пляни, які не вміщені на тому листку?

— Розуміється, що так. Ось в березні я співала на великому жидівському концерті вихідців з Росії і як заспівала українські народні пісні то дістала такий аплявз, як рідко. Публіка кричала „Слава Україні" і просила про наддатки. Співаю також часто на запрошення властителя Леопольдо в італійському „Кафе Тачі" в Ню Йорку. Там відбуваються спонтанні виступи співаків, особливо оперових та музик і час-відчасу я також співаю, а навіть власник хоче зробити окремий український вечір з народними піснями у моєму виконанні.

В травні їду до Каліфорнії, де виступаю на великому концерті у Вілліям Голл „Три діви" з оркестрою у оперових аріях, літом співатиму в „Ріґолетто" у Гемптоні на Лонг Айленді, в лютому 1999 року в Опері Ді Капо буду співати провідну ролю в „Травіяті", а зараз після відвідин у вас, їдемо на компетицію до славної Трініті церкви в Ню Йорку.

— Це дослівно головокружна програма і я дивуюся, що ви розповідаєте це все з таким спокоєм, з таким усміхом і з такою безжурністю. Навіть це, що їдете тепер просто із редакції на авдицію, де мусите заспівати, як кажете 10 різних арій, вас ні трохи не хвилює як і те, що 18-го маєте давно заповіджений концерт в Аліс Таллі Голл у Лінкольн Центрі для тих, що виграли конкурс „Лідеркранц". Знаю із повідомлення, що буде там співати 15 співаків, які виграли цей конкурс, а між ними в заключній точці ви — отже бажаю вам багато успіху. Але я знаю, що і цей концерт піде дуже добре, ваш ангел-хоронитель який стоїть завжди за вами і тим разом вас не заведе. Як добре такого мати, і мати таке особливе щастя від Бога!

Признання етнічним жіночим організаціям

Чикаґо, Ілл. — Джим Едґар, губернатор стейту Іллиной у вівторок, 31-го березня, спонзорував у Чикаґо виставку „ Шана жіноцтву етнічних організацій" з нагоди місяця історії жіноцтва. Понад 30 організацій взяло участь у згаданій виставці в Центрі ім. Джеймса Р. Томсона, де більше як 20,000 осіб її відвідує денно. Представниця губернатора передала його ґратуляційного листа Об'єднанню Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. На світлині з ліва: П. Міхальскі асистентка губернатора для етнічних справ, А. Попіль-Браєн, М. Дзвіник, Х. Верещак і Е. Соломон, асистент губернатора для жіночих питань.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Справи історії українського спорту в діяспорі

В днях 11–13-го березня ц. р. на базі Львівського Державного Інституту Фізичної Культури пройшла міжнародна конференція аспірантів під назвою „Молода спортова наука України". В збірнику, випущеному до конференції, молодий історик Ю. Козій опублікував статтю на тему: „Організаційні основи розвитку українського спорту в ЗСА і Канаді". З тією темою автор виступив на секційному засіданні, на якому з проф. Є. Приступою і доц. О. Вацебою він головував. В згаданій статті йшлося про важливий організаційний чинник українського спорту на теренах ЗСА і Канади — УСЦАК. В статті викладена історія розвитку і перспективи функціонування УСЦАК — серця українського діяспорного спорту. Ця стаття має появитися в збірнику Всеукраїнської конференції Центрального Спортового Клюбу „Гарт" в Києві. Тема статті — „Спортивно-молодіжні організації як засіб формування національного духу в середовищі української діяспори". Мова велась про використання досвіду спортово-молодіжних організацій української діяспори ЗСА і Канади, які згуртовували українську молодь і виховували її в національному дусі.

В днях 11–15-го червня ц. р. в Луцьку відбудеться чергова міжнародна конференція в цьому циклі, де знову однією з тем, запропонованих організаторами, буде — „Спорт в українській діяспорі". Доповідь на цю тему виголосить згаданий вище історик Ю. Козій.

Пригадуємо усім українським спортовим осередкам, особливо тим, які ще не вислали на адресу УСЦАК своїх історичних матеріялів, щоб зробили це якнайскоріше. Управа УСЦАК є в тісному зв'язку з цим і його співробітниками, істориками, які продовжують історичні досліди про український спорт в діяспорі і мають у пляні в наступних кількох роках опублікувати монографію в книжці, що появиться в Україні. Саме тому Управа УСЦАК погодилася доставляти усі доступні матеріяли про український спорт в діяспорі для цих наших істориків.

Ми вже опублікували в „Спортових Вістях" „Свободи", якими матеріялами досі володіють наші історики у Львові. Після цього на заклик УСЦАК надійшли ще важливі документи і видання від УАСТ „Львів" з Клівленду, від О. Панчишина з Чикаґо (матеріял про СТ „Чорноморці" у Венесуелі, Спортовий Клюб в Ляндеку, Австрія, та марки зі спортовою тематикою підпільної пошти, видання Л. Рихтицького); матеріял про спортову діяльність Осередку СУМ ім. Д. Вітовського у Палантайні, поблизу Чикаґо; видання „Де сила, там воля вітає" УСТ „Чорногора" Авґсбурґ, Німеччина, що його прислав разом з оплатою В. Гриньків.

Заохочуємо діячів усіх тих спортових осередків, які досі не прислали матеріяли про свої Т-ва чи клюби, зробити це якнайскоріше. Не допустіть до того, щоб ваш труд, осяги і діяльність не ввійшли до історії українського спорту в діяспорі. Адреса УСЦАК подана вище. Невдовзі Управа УСЦАК висилає чергову збірку видань і матеріялів до Львова, то ж подбайте, щоб між ними не бракувало джерел і про ваш осередок.

О. Т.